

## **SCHRIFTELIJKE VRAAG**

nr. 300

van **KATRIEN SCHRYVERS**

datum: 12 mei 2023

---

aan **BART SOMERS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

---

### *Compensatieregelingen bij loopbaanbeslissingen in partnerrelaties - Bekendmaking*

Uit cijfers van notaris.be blijkt dat het aantal huwelijkscontracten dat wordt opgemaakt of gewijzigd in stijgende lijn zit. Zo werd vorig jaar 12% vaker voor een huwelijkscontract aangeklopt bij een notaris dan in 2021 of in 2018. Het opmaken van een huwelijkscontract via de notaris is niet verplicht. Wie het niet opmaakt, komt automatisch onder het wettelijk stelsel terecht. Het kan daarentegen wel een nuttig instrument zijn om een en ander vlotter te regelen in geval van een scheiding of als een van de partners komt te overlijden.

In het verleden stelde ik verschillende vragen over compensatieregelingen bij loopbaanbeslissingen in partnerrelaties. Binnen een relatie gebeurt het immers vaak dat na verloop van tijd één van beide partners minder gaat werken om de zorg op te nemen voor de kinderen, het huishouden of zorgbehoevende familieleden. Dat heeft implicaties op de professionele loopbaan en daarmee ook op het pensioen. Vooral wanneer een koppel nadien besluit om uit elkaar te gaan, kunnen de gevolgen op het vlak van financiën en carrièrekansen aanzienlijk zijn. Het is dan ook aangewezen om hierover op voorhand na te denken en een en ander vast te leggen in duidelijke afspraken.

In dit kader voerden de universiteiten van Hasselt en Leuven een aantal jaren geleden onderzoek naar de impact van loopbaanbeslissingen op het gebied van sociale zekerheid, pensioen en fiscaliteit. Het rapport van dit onderzoek reikt concrete modellen en aandachtspunten aan die een negatieve impact van loopbaanbeslissingen kunnen vermijden en/of compenseren. De compensatieregelingen die resulteerden uit het onderzoek werden door middel van een campagne aan het brede publiek bekendgemaakt, namelijk de 'Act of Love'- campagne in februari 2014. Er werd ook een website (genderklik.be) aangemaakt.

De clausules zijn een manier om de burger terdege te informeren over de gevolgen op langere termijn van loopbaanbeslissingen, en over de mogelijkheden om de potentiële gevolgen van dergelijke beslissingen te ondervangen door afspraken te compenseren. Op die manier wordt de partner die zorgtaken opneemt in het gezin en daarom minder gaat werken, financieel beschermd. Daarnaast zijn de clausules een stimulans voor de partners in een koppel om het gesprek aan te gaan over beslissingen in het kader van arbeid-zorg.

Het feit dat meer mensen een huwelijkscontract opmaken, betekent dat meer mensen bezig zijn met de thematiek van hoe zakelijke aspecten best op voorhand geregeld worden voor het geval het huwelijk een einde neemt, en dit door overlijden of wegens

een scheiding. Zo lazen we dat in geval van nieuw samengestelde gezinnen er vaker gekozen wordt voor een zuivere scheiding van goederen, terwijl het wettelijk stelsel meer gekozen wordt wanneer partners (nog) geen kinderen hebben of enkel gemeenschappelijke kinderen hebben.

Ook voor mensen die niet getrouwd zijn maar in een andere relatievorm samenleven, is voldoende geïnformeerd zijn en nadenken over deze zakelijke aspecten van belang.

1. Hoe worden mensen momenteel geïnformeerd en eventueel aangespoord om voldoende de zakelijke aspecten van een relatie en huwelijk onder ogen te zien en er de nodige afspraken over te maken?
2. Hoe kan dit nog worden versterkt en kunnen mensen die huwen of gaan samenwonen worden gesensibiliseerd om na te denken over een huwelijkscontract of afspraken over de verdeling van de bezittingen in geval van scheiding of overlijden? Welke rol kunnen de lokale besturen, onder meer in afspraak met het Notariaat, hierin spelen?
3. Heeft de minister zicht op de mate waarin de compensatieclausules worden toegepast of voorgesteld door notarissen?

**BART SOMERS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

---

**ANTWOORD**

op vraag nr. 300 van 12 mei 2023

van **KATRIEN SCHRYVERS**

---

1. In 2014 werden inderdaad -in opdracht van de toenmalige minister van Gelijke Kansen- compensatieclausules ontwikkeld waarmee partners in hun huwelijks- of samenlevingscontract afspraken kunnen opnemen die ervoor zorgen dat de gevolgen van eventuele loopbaanbeslissingen in solidariteit gedragen worden door beide partners, indien het later tot een relatiebreuk zou komen. Het zijn berekeningsmodellen om de gevolgen van die loopbaanbeslissingen op wettelijke pensioenen, aanvullende pensioenen, onderhoudsuitkeringen e.a. te compenseren. De clausules werden uitgewerkt met aandacht voor de verschillende samenlevingsvormen en beroepsstatuten en hun bestaan werd bekend gemaakt bij de notarissen. Het brede publiek werd gesensibiliseerd om hierover samen afspraken te maken als zogenaamde 'act of love'.

In het kader van het VAPA 2020-2024 ben ik binnen mijn bevoegdheden nagegaan of de notariële compensatieclausules van 2014 geactualiseerd dienen te worden, dan wel of eventueel een andere aanpak of bijkomende actie aangewezen is om een armoedeval na echtscheiding te helpen voorkomen.

De evaluatie toont aan dat de maatschappelijke context ondertussen veranderd is. Dat blijkt uit de stijging van het aantal huwelijkscontracten. Afspraken maken over de verdeling van goederen en inkomsten in geval het tot een breuk zou komen, wordt vandaag niet meer beschouwd als een teken van wantrouwen. Negen jaar geleden was dat nog anders.

Onze samenleving is geëvolueerd en de relevante wetgeving is mee geëvolueerd. Zo werd in 2018 het huwelijksvermogensrecht (federale materie) hervormd om meer huwelijksvermogensrechtelijke solidariteit mogelijk te maken tussen echtgenoten die opteren voor het stelsel scheiding van goederen. Binnen dit stelsel was dergelijke solidariteit vóór de hervorming nihil en werden de clausules het vaakst gebruikt. Dit laatste bleek uit het onderzoek naar het gebruik van de clausules dat in 2017 in opdracht van het gelijkkekansenbeleid werd uitgevoerd.

De hervorming van 2018 versterkt ook de informatieplicht van de notaris. Notarissen zijn verplicht om deze solidariteitsopties aan te kaarten en in het met het koppel opgemaakte contract dient te worden aangegeven dat dit met hen werd besproken.

Voor wettelijke samenwoners -een snel stijgende groep- is de situatie anders. Het samenwoningvermogensrecht is niet hervormd. Bij wettelijk samenwonenden geldt bijgevolg het stelsel van zuivere scheiding van goederen en is er geen wettelijke basis voor het vastleggen van compenserende maatregelen na een scheiding. Dit wil uiteraard niet zeggen dat er voor wettelijk samenwonenden geen mogelijkheden zijn om hierrond afspraken te maken op maat bij de notaris.

- 2-3. Anno 2023 zijn de clausules in hun huidige vorm niet meer toepasbaar, gezien de grondige hervorming van het huwelijksvermogensrecht en andere rechtstakken. In principe zouden de clausules voortdurend moeten geactualiseerd worden in functie van nieuwe - federale - wetgeving. Een aanpassing van de clausules lijkt ons, gezien de

wijzigingen die de komende jaren nog zullen volgen, momenteel dus niet aangewezen. Dit betreft immers een continu, intens en duur traject, onderhevig aan voornamelijk federale wetgeving.

Op Vlaams niveau kunnen andere informerende initiatieven naar mensen die beslissen als koppel verder te gaan, wel zinvol zijn. Voornamelijk de doelgroep van (potentieel) samenwonenden kan gebaat zijn bij informatie over de mogelijkheid afspraken te maken over compensatie na eventuele scheiding. Ik zal hiervoor contact opnemen met de federale collega's om te kijken welk sensibiliserend initiatief kan opgezet worden, in samenwerking met het Notariaat en lokale besturen.